

โปรแกรมวันโรคศึกษา สำหรับผู้ต้องขังป่วยวัณโรค ทักษสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์
(TUBERCULOSIS EDUCATION PROGRAM FOR MALE PRISONER TB PATIENTS IN
MEDICAL CORRECTIONAL INSTITUTE)

พริภา คชชา 4737486 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : มณีรัตน์ ชีระวิวัฒน์, Ph.D., นีรัตน์ อิมามิ, Ph.D.,
พิมสุภาว จันทะโสทธิ, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมวันโรคศึกษาที่ใช้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ต้องขังป่วยวัณโรค กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ต้องขังป่วยวัณโรคปอด อายุระหว่าง 20-60 ปี ทักษสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน โปรแกรมวันโรคศึกษาพัฒนาขึ้นโดยประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม ซึ่งกิจกรรมในโปรแกรมประกอบด้วย การบรรยายประกอบสไลด์ การอภิปรายกลุ่ม การใช้ตัวแบบทั้งมีชีวิตและตัวแบบสัญลักษณ์ รวมทั้งการให้แรงสนับสนุนทางสังคมโดยผู้วิจัย และพยาบาลประจำหอผู้ป่วย ระยะเวลาในการทดลองโปรแกรม 4 เดือน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้วยสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง เรื่องความรู้เกี่ยวกับวัณโรคปอด การรับรู้โอกาสเสี่ยง การรับรู้ความรู้แรงต่อวัณโรคปอด การรับรู้ถึงผลดีและอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามคำแนะนำ และพฤติกรรมดูแลสภาพตนเองที่ถูกต้องด้วยสถิติ paired t-test

ผลการวิจัยพบว่าโปรแกรมวันโรคศึกษาที่ประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพร่วมกับแรงสนับสนุนทางสังคม สามารถทำให้ผู้ต้องขังป่วยวัณโรคมีความรู้เกี่ยวกับวัณโรคปอด การรับรู้โอกาสเสี่ยง และการรับรู้ความรู้แรงต่อวัณโรคปอดและการป่วยซ้ำ การรับรู้ผลดีและการรับรู้อุปสรรคในการรับประทานยาและการปฏิบัติตามคำแนะนำ และมีพฤติกรรมดูแลตนเองในด้านการรับประทานยา การดูแลสุขภาพทั่วไป และการควบคุมแหล่งแพร่กระจายเชื้อดีขึ้นก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่าผลการตรวจเสมหะเมื่อครบการรักษาในระยะเข้มข้น เสมหะไม่พบเชื้อวัณโรค ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าโปรแกรมวันโรคศึกษามีผลทำให้ผู้ต้องขังป่วยวัณโรคมีพฤติกรรมดูแลตนเองดีขึ้น

คำสำคัญ : วัณโรค / โปรแกรมวันโรคศึกษา / ผู้ต้องขัง

TUBERCULOSIS EDUCATION PROGRAM FOR MALE PRISONER TB PATIENTS IN
MEDICAL CORRECTIONAL INSTITUTE

PORNNIPA KHOTCHA 4737486 PHPH/M

M.Sc. (PUBLIC HEALTH) MAJOR IN HEALTH EDUCATION AND BEHAVIOR SCIENCES

THESIS ADVISORY COMMITTEE: MANIRAT THERAWIWAT, Ph.D., NIRAT IMAMEE, Ph.D.,
PIMSUPA CHANDANASOTTHI, Ph.D.

ABSTRACT

Tuberculosis is becoming more widespread in Thailand and it is particularly severe among the prison population. Therefore, this quasi-experimental research was aimed to study the effect of a tuberculosis educational program on changing self-care behavior of 40 male prisoner tuberculosis patients aged 20-60 years at a Medical Correctional Institute. The program was developed by applying the Health Belief Model and Social Support. The program activities were composed of a lecture with a slideshow, group discussions modeling by using both live and symbolic models, and social support provided by the researcher and nurses working at the wards. The experiment lasted for 4 months. Data were collected by interviewing the respondents before and after participating in the program. The general data were analyzed by percentage, arithmetic mean, and standard deviation. The difference comparison of the mean scores before and after the experimentation in regard to knowledge about tuberculosis, perceived vulnerability and perceived severity of tuberculosis, perceived benefits and obstacles of performing compliance behavior, and self-care behaviors, was done by using paired t-test.

The research results showed that the program was effective in helping the patients to gain a significantly higher level of knowledge about tuberculosis. They also had significantly higher levels of perception about the susceptibility to and severity of tuberculosis and recurrent illness, the benefits and obstacles in taking drug and performing compliance behavior, and self-care behavior in taking drugs, general health care, and controlling the infection reservoir, than before the program. Also, the results of the sputum test after the completion of intensive treatment were found to be negative. The results of the study show that the tuberculosis education program was effective in developing better self-care behavior among the prisoner TB patients.

KEY WORDS: TUBERCULOSIS / TUBERCULOSIS EDUCATION PROGRAM / PRISONERS.

189 pages